

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

af 43. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 14. september 2018

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Kenneth Kristensen Berth (DF), fungerende formand,
Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard
(EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Sofie Carsten Nielsen
(RV) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: udenrigsminister Anders Samuelsen.

Dagsorden

Den 13. september 2018

L Punkt 1. Rådsmøde nr. 3637 (almindelige anliggender – artikel 50) den 18. september 2018

EUU alm. del (17) – bilag 966 (kommenteret dagsorden)

L 1. Opfølgning på forhandlingerne efter Storbritanniens notifikation under artikel 50 TEU

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3637 – almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

Rådsmøde 3634 – udenrigsanliggender – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde (almindelige anliggender - artikel 50) 20/7-18)

EUU alm. del (2017-18) – bilag 968 (foreløbigt referat af Europaudvalgets møde 27/6-18 og 5/7-18)

Punktet blev behandlet for lukkede døre

L 2. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd (artikel 50) den 18. oktober 2018

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3637 - almindelige anliggender – bilag 1 (samlenotat side 5)

Det Europæiske Råd 18/10-18 – bilag 2 (fortroligt udkast til kommenteret dagsorden til DER-møde 18/10-18 (artikel 50))

Rådsmøde 3634 - udenrigsanliggender – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde (almindelige anliggender - artikel 50) 20/7-18)

EUU alm. del (2017-18) – bilag 968 (foreløbigt referat af Europaudvalgets møde 27/6-18 og 5/7-18)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

3. Eventuelt

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

4. Siden sidst

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3636 (almindelige anliggender) den 18. september 2018

EUU alm. del (17) – bilag 966 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren forelagde punkterne på dagsordenen til orientering. De punkter, han ikke nævnte, kunne drøftes, hvis medlemmerne ønskede det.

1. Præsentation af det østrigske formandskabs prioriteter

– *Præsentation*

Rådsmøde 3636 - almindelig anliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

2. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 18. oktober 2018 (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3636 - almindelig anliggender – bilag 1 (samlenotat side 4)

Det Europæiske Råd 18/10-18 – bilag 1 (fortroligt udkast til kommenteret dagsorden DER-møde 18/10-18)

Udenrigsministeren: Det er begrænset, hvor meget jeg kan sige om mødet her en måneds tid forinden. Jeg forventer, at Rådet vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet for almindelige anliggender den 16. oktober 2018. Der vil derfor også være mulighed for at drøfte forventningerne til mødet, når jeg forelægger rådsmødet for almindelige anliggender i oktober. Herudover vil statsministeren som vanligt forelægge selve Det Europæiske Råds møde.

Intern sikkerhed forventes at være et emne som opfølgning på stats- og regeringschefernes uformelle møde mellem stats- og regeringscheferne i Salzburg den 20. september 2018. På nuværende tidspunkt er det forventningen, at stats- og regeringscheferne skal drøfte en bred palet af emner relateret til intern sikkerhed. Det være sig bl.a. kontrol ved de eksterne grænser, forebyggelse af radikaliserings, EU's antiterror Samarbejde og sikkerhed i cyberspace.

Jeg regner også med, at der på mødet i Det Europæiske Råd kommer en drøftelse af migration med fokus på opfølgningen på konklusionerne fra mødet i juni. Det vedrører både de eksterne og interne aspekter af migration, herunder ar-

bejdet med konceptudviklingen af ilandsætningsplatforme og kontrollerede centre, samt status over reformen af det europæiske asylsystem.

Siden vi oversendte samlenotatet til udvalget, har vi modtaget udkastet til den kommenterede dagsorden for mødet den 18. oktober. På baggrund heraf forventes der som udgangspunkt ikke en drøftelse af handel. Til gengæld kan stats- og regeringscheferne forventes at have en drøftelse af EU's eksterne relationer i lyset af internationale udviklinger frem mod mødet. Der kan naturligvis komme flere punkter på dagsordenen frem mod mødet.

Rasmus Nordqvist opfordrede udenrigsministeren til at foreslå formandskabet at sætte klimaforhandlinger på dagsordenen, fordi COP 24 finder sted i Polen lige efter rådsmødet. På det tidspunkt vil der også foreligge en FN-rapport om verdens klima.

Udenrigsministeren svarede, at man meget vel kunne tænke sig, at klima kom på dagsordenen, eftersom mange lande prioriterede emnet højt.

Rasmus Nordqvist glædede sig over, at mange lande prioriterede det, men gentog sit spørgsmål om, hvorvidt regeringen selv ville tage initiativ til at foreslå formandskabet at sætte det på dagsordenen.

3. Kommissionens arbejdsprogram

– *Præsentation*

Rådsmøde 3636 - almindelig anliggender – bilag 1 (samlenotat side 6)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Retsstatsprincipper i Polen

– *Politisk drøftelse*

KOM (2017) 0835

Rådsmøde 3636 - almindelig anliggender – bilag 1 (samlenotat side 8)

KOM (2017) 0835 – bilag 2 (Kommissionens indspil om retsstatsprincipperne i Polen)

KOM (2017) 0835 – bilag 1 (konsekvenser for andre EU-medlemslande ved manglende overholdelse af retsstatsprincipperne i Polen)

EUU alm. del - svar på spm. 214 om redegørelse for de forskelle, der måtte være, mellem på den ene side de tidligere gældende regler for højesteretsdommere i Polen i form af afgrænsede ansættelsesperioder og på den anden side de nugældende regler, der efter sigende medfører såkaldt "tvangspensionering" af dommere, fra udenrigsministeren (2017-18)

EUU alm. del (2017-18) – bilag 969 (side 1148, senest behandlet i EUU 20/6-18)

Udenrigsministeren: Som bekendt aktiverede Kommissionen i december 2017 Lissabontraktatens artikel 7, stk. 1, imod Polen. Rådet er nu i gang med at af-dække, om der er en såkaldt klar fare for, at Polen overtræder EU's grundlæggende værdier med sine domstolsreformer.

Det er klart, at det ikke er noget, vi skal tage let på. Derfor har Rådet igangsat en høring af Polen, hvor medlemslandene på selve rådsmødet har mulighed for at stille konkrete spørgsmål direkte til den polske regering – og hvor Polen kan fremlægge sin side af sagen. Første session af høringen blev gennemført på mødet i Rådet (almindelige anliggender) den 26. juni 2018. Det var en god anledning til at få afklaret en række spørgsmål, men der er fortsat en lang række udeståender. Derfor vil der på det kommende rådsmøde være en fortsættelse af høringen.

Det er ikke min forventning, at vi på rådsmødet vil nå frem til en endelig vurdering af, hvorvidt der er tale om en klar fare for grove overtrædelser af EU's grundlæggende værdier. En sådan konklusion kan Rådet kun foretage ved en afstemning. Hvordan sagen konkret vil udvikle sig, er svært at sige på forhånd. Meget vil afhænge af de svar, der bliver givet under høringen – og især af, om Polen viser villighed til at finde løsninger i den igangværende høring og dialog.

Regeringen deler Kommissionens og flertallet af medlemslandenes opfattelse af, at der er væsentlige problemer med overholdelsen af retsstatsprincipperne i

Polen. Det gælder bl.a. den politiske indflydelse vedrørende pensionering og udnævnelse af dommere.

Polen skal selvfølgelig have lov til at gennemføre reformer af retssystemet. Men det er afgørende, at det sker på en måde, så retssystemet og dommerne stadig er uafhængige. Det handler både om grundlæggende, liberale frihedsværdier og om helt konkrete og håndgribelige spørgsmål om borgeres og virksomheders retssikkerhed. Herunder retssikkerheden for de danske borgere, der arbejder i eller besøger Polen, og for de danske virksomheder, der samarbejder med landet. Lad mig blot nævne, at Polen er Danmarks niendestørste eksportmarked, og at der er ca. 500 danske virksomheder i Polen med samlet ca. 50.000 ansatte.

Alt i alt kan jeg sige, at regeringen ser med stor alvor på udviklingen i Polen. Vi må ikke glemme, at vi har at gøre med fundamentale institutioner i en demokratisk retsstat. Fra dansk side vil man derfor stille kritiske spørgsmål til Polen under høringen – men regeringen vil også gå konstruktivt ind i dialogen med Polen. Det er vigtigt at huske på, at formålet med artikel 7-proceduren ikke i sig selv er at eskalere en konflikt – men at lægge et politisk pres for netop at finde løsninger.

Kenneth Kristensen Berth opfordrede til ikke at glemme, at Polen er en suveræn nation. Hvad ville der ske nu? Og ville afstemningen i Europa-Parlamentet om at aktivere artikel 7 over for Ungarn tidligere på ugen give anledning, at Ungarn kom på dagsordenen på samme måde som Polen?

Rasmus Nordqvist spurgte, om – og i givet fald hvornår – Europa-Parlamentets afstemning ville få konsekvenser.

Sofie Carsten Nielsen glædede sig over, at regeringen var enig i Kommissionens linje, men ville regeringen udtrykke den enighed på mødet? Og ville der komme en diskussion om mulige økonomiske sanktioner på rådsmødet, eller kunne det ske på et senere tidspunkt?

Udenrigsministeren svarede, at regeringen tog medlemsstaternes overholdelse af EU's grundlæggende værdier meget alvorligt. Han medgav, at medlemslandene var suveræne nationer, men påpegede, at de også har meldt sig ind i en klub med regler. De regler kan man ikke bare ignorere, når man først er inde i klubben og har skrevet under på at overholde dem. Regeringens udgangspunkt var, at man ikke måtte svinge de liberale frihedsværdier. Europa-Parlamentet havde stemt for at aktivere artikel 7 over for Ungarn, og det var et alvorligt skridt, for det var kun anden gang, at den var blevet bragt i anvendelse. Nu var det op til Rådet at følge op på Europa-Parlamentets afstemning. Hvordan

det skulle ske, var for tidligt at sige. Sagen skulle behandles med den seriøsitet, den fortjente, og man måtte ikke drage forhastede konklusioner. Ungarn skulle have lejlighed til at fremlægge sine argumenter.

Vedrørende Polen var næste skridt efter høringen, at Rådet skulle vurdere, om der var brug for endnu en session. Når høringsprocessen var færdig, ville medlemslandene lade Polens svar indgå i en vurdering af, om der var behov for at gå videre med proceduren i artikel 7, stk. 1, som i sidste ende kan udløse en afstemning om, hvorvidt der var klar fare for, at Polen overtræder retsstatsprincipperne. Meget ville afhænge af Polens svar. Det var vigtigt at huske, at formålet med artikel 7-proceduren ikke i sig selv er at eskalere en konflikt, men at lægge et politisk pres for at finde nogle løsninger.

Den 18. september ville 2. session af høringen om Polen foreløbig finde sted. Medlemslandene ville her få mulighed ved at stille hvert to spørgsmål til Polen foruden opfølgende spørgsmål, og Polen kunne så svare hvert enkelt land. Høringen ville ikke blive optaget på kamera.

Svaret til Sofie Carsten Nielsen lød, at økonomiske sanktioner ikke var på dagsordenen.

Rasmus Nordqvist spurgte, om en afstemning om Polen ville finde sted umiddelbart efter høringen.

Holger K. Nielsen spurgte, om man arbejdede på en model, hvor økonomisk pres over for Polen og Ungarn var bygget ind i budgettet, sådan at man tog midler fra fonde og midler til landbruget.

Kenneth Kristensen Berth ville gerne vide, om der i Lissabontraktaten var hjemmel til at indføre økonomiske sanktioner mod et medlemsland. At lave fikumdik med budgettet, så det kun ramte to specifikke lande, lød som en meget dristig manøvre.

Udenrigsministeren svarede, at Kommissionen havde foreslået, at alle budgetmidler skal forvaltes i overensstemmelse med grundlæggende retsstatsprincipper. Formålet var at sikre, at der ikke skete misbrug af midlerne, og risikoen for misbrug stiger, når retsvæsenet ikke er uafhængigt. Der skulle politisk være en sammenhæng mellem ret og pligt, og regeringen mente, at det skal have konsekvenser, hvis man tilsidesætter basale retsstatsprincipper. Regeringen lagde samtidig vægt på, at eventuelle konsekvenser bygger på gennemsigtige og konkrete kriterier, og at det alene er offentlige enheder, der sanktioneres. Der ville ikke komme en afstemning på det forestående møde.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde han, at en eventuel hjemmel til at indføre økonomiske sanktioner mod et medlemsland ikke fandtes endnu. Hvis den skulle indføres, skulle det ske gennem en ændring af finansforordningen.

Søren Søndergaard medgav, at artikel 7 blev taget i anvendelse for at lægge pres på Polen, men mente, at regeringen stadig måtte overveje, hvad der ville ske, hvis Polen fastholdt sin holdning. Processen kunne kun gå i gang med enstemmighed, men Ungarn havde allerede meddelt, at de ville blokere for en proces mod Polen, og det omvendte ville formentlig også ske. Man kunne altså ende med en situation, hvor to lande i EU-kredsen ifølge de andre udfører grove og vedvarende brud på retsstatsprincipperne, men hvor man ikke kan gøre noget ved det. Gav det anledning til overvejelser om traktatændringer?

Kenneth Kristensen Berth ville gerne have bekræftet, at en dansk stillingtagen til en afstemning om Polen krævede et mandat fra Europaudvalget. Det var vel sikkert, at der ikke kom en afstemning på mødet, for ellers var ministeren ved kommet med et forhandlingsoplæg? Krævede en ændring af finansforordningen kvalificeret flertal eller enstemmighed?

Udenrigsministeren svarede Søren Søndergaard, at Kommissionen den 20. december 2017 havde besluttet at aktivere artikel 7, stk. 1. Første skridt var en høring, og en efterfølgende afstemning på rådsmødet krævede godkendelse fra 4/5 af medlemmerne minus Polen. Efter en godkendelse fra Europa-Parlamentet kan Rådet så fastslå, om der er en klar fare for overtrædelse af EU's grundlæggende værdier. At gå videre til en afstemning i Det Europæiske Råd kræver en enstemmighed, og det er først da, at sanktioner kan komme på tale. Traktatændringer var ikke på dagsordenen.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde han, at regeringen naturligvis var kommet med et forhandlingsoplæg, hvis den havde forventet en afstemning. En ændring af finansforordningen kræver kvalificeret flertal.

5. EU's kommende flerårige finansielle ramme 2021-2027 (MFF)

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0321

Rådsmøde 3636 - almindelige anliggender – bilag 2 (revideret samlenotat)

KOM (2018) 0322 – bilag 2 (oversigt over realisering af dansk forhandlingsmål)

KOM (2018) 0322 - svar på spm. 3 om, hvilke områder inden for ministerens ressort, som ministeren i mindst grad giver den ofte omtalte "merværdi" for det europæiske samarbejde, fra finansministeren

EU-note (2017-18) – E 27 (EU-note af 8/5-18)

EUU alm. del (2017-18) – bilag 970 (side 1145, senest behandlet i EUU 20/6-18)

Kommissionen offentliggjorde onsdag den 2. maj sit forslag til EU's budgetramme for perioden 2021-2027. De seneste måneder har der været en teknisk afklaring af det omfattende forslag. Vedrørende substansen er der ikke sket meget nyt siden den seneste forelæggelse her i udvalget.

På rådsmødet forventes en drøftelse af MFF på baggrund af en fremskridtsrapport fra det østrigske formandskab. Vi nærmer os således langsomt begyndelsen på de egentlige forhandlinger. De vil blive langvarige og vil politisk skulle afsluttes i Det Europæiske Råd. Kommissionen og Europa-Parlamentet har ønsket at afslutte forhandlingerne før europaparlamentsvalget i maj 2019. På mødet i Det Europæiske Råd her før sommerferien blev man enige om at behandle forslaget så hurtigt som muligt. Vi går selvfølgelig konstruktivt ind i forhandlingerne. Men erfaringsmæssigt er det næppe realistisk, at de kan afsluttes så lang tid før, den næste MFF skal træde i kraft.

Finansministeren vil under alle omstændigheder indhente et forhandlingsmandat her i udvalget i god tid før de afsluttende forhandlinger. Inden da har finansministeren inviteret udvalget til teknisk briefing den 21. september. Det håber jeg, at udvalget vil afsætte tid til.

Rasmus Nordqvist opfordrede udenrigsministeren til at lade regeringen indhente et mandat meget snart, for det havde stor betydning, når man forhandlede om et budget, der skulle gælde i så lang tid. Hvad var regeringens holdning til, at de eksterne instrumenter ville blive samlet i større puljer? Man kunne frygte, at flere penge går til migrationsbekæmpelse i stedet for arbejde med demokrati og forbedring af menneskerettigheder. Samtalerne begyndte nu, så det var på

sin plads at få mere substans på regeringens holdning. Hidtil havde det været sparsomt, hvad man kunne få at vide om den.

Udenrigsministeren svarede, at Kommissionen desværre lagde op til en stigning i udgiftsniveauet og derfor i medlemslandenes EU-bidrag. Regeringens holdning var, at Kommissionen lagde op til et alt for stort budget, som var ude af trit med den økonomiske virkelighed både i Danmark og andre medlemslande. Det var dog positivt, at Kommissionen havde valgt en større prioritering af de områder, hvor EU-samarbejdet virkelig batter, nemlig infrastrukturprojekter på tværs af landegrænser, klima, forskning og migration. Regeringen ville derfor først og fremmest arbejde for at reducere det overordnede niveau inden for rammerne af målsætningen om et udgiftsniveau på 1 pct. af BNI.

Rasmus Nordqvist præciserede, at han specifikt spurgte om budgetkategori 6, tabel 10 i samlenotatet, hvor man sammenlagde en række eksterne instrumenter. Udvalget havde haft udviklingsministeren i samråd om det, men det var lang tid siden, og forslaget var siden blevet fremlagt i detaljer af Kommissionen. Man savnede at høre regeringens holdning til andet end budgetrammen. Kunne regeringen ikke begynde at involvere Folketinget i arbejdet med budgettet for at finde ud af, hvad Folketinget mente? Udviklingsministeren havde sagt på samrådet i juni, at regeringen ville vende tilbage. Nu gik samtalerne i gang i Rådet.

Udenrigsministeren svarede, at der havde været opfølgende drøftelser med udviklingsministeren efter samrådet, og at udvalget også ville få mulighed for at drøfte sagen med finansministeren på en teknisk briefing den følgende fredag. Udviklingsministeren ville senere forelægge et forhandlingsoplæg om kategori 6.

Rasmus Nordqvist reagerede ved at sige, at udvalget måtte indkalde en række ministre i samråd om sagen. Regeringen talte kun om budgetrammer, ikke om substansen.

Udenrigsministeren svarede, at de eksterne instrumenter i høj grad var udviklingsministerens ressort, og at hun ville vende tilbage med et forhandlingsoplæg. Som sagt kunne sagen også drøftes med finansministrene.

6. Eventuelt

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil der også være en frokostdrøftelse i lyset af Europa-Kommissionsformand Jean-Claude Junckers tale om Unionens tilstand den 12. september 2018.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.07